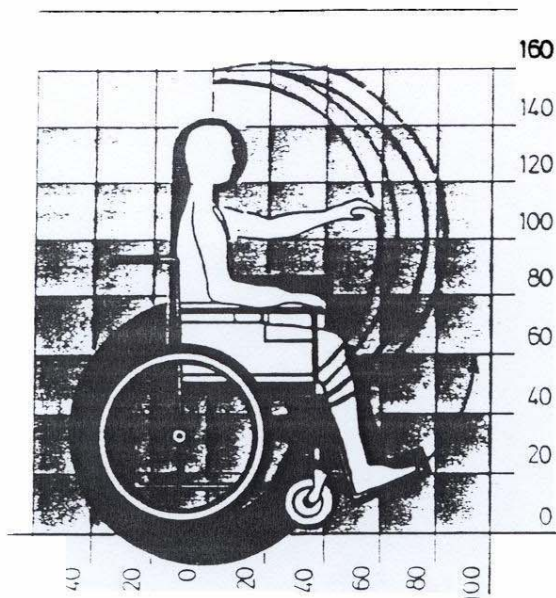

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Η ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ
ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ
ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ

ΘΑΝΑΣΗΣ Κ. ΠΑΠΠΑΣ, Αρχιτέκτων

ΜΑΡΤΙΟΣ 1994

1.- ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σε μια προσπάθεια αναβάθμισης του πολεοδομημένου περιβάλλοντος, βελτίωσης των όρων λειτουργίας και της ποιότητας ζωής στις οικιστικές περιοχές του Δήμου, διαμορφώθηκε η σκέψη για την αντιμετώπιση του ζητήματος της προσπελασιμότητας και της βελτίωσης της κίνησης των πεζών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ).

Σε αυτή την κατεύθυνση, ορισμένα έργα για την βελτίωση της κίνησης ΑΜΕΑ εντάχθηκαν στο Τεχνικό Πρόγραμμα του 1991 στις 03-12-1990. Επιπρόσθετα στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος "POVERTY-3" αποφασίστηκε η εκπόνηση των τεχνικών μελετών και έργων για τους Δήμους Ευόσμου, Μενεμένης και Ελευθερίου-Κορδελιού που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα αυτό.

Οι μελέτες αυτές ανατέθηκαν στις τεχνικές υπηρεσίες των τριών (3) Δήμων με στόχο την εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος για την διακίνηση ΑΜΕΑ.

Σε αυτό το κείμενο παρουσιάζεται η προσπάθεια διαμόρφωσης ενός πλαισίου μελετών για την διακίνηση & προσπελασιμότητα ΑΜΕΑ για λογαριασμό του Δήμου της Μενεμένης.

2.- ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Ο Δήμος της Μενεμένης καθώς και οι Δήμοι Ευόσμου & Ελευθερίου-Κορδελιού, παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά στην απασχόληση, στο δομημένο περιβάλλον, στη κατάσταση των υποδομών και του κοινωνικού εξοπλισμού.

Είναι γνωστό ότι αποτελούν τμήμα της Δυτικής και Δεύτερης κατηγορίας, της υποβαθμισμένης Θεσσαλονίκης. Της Θεσ/νίκης με την συνύφανση της κατοικίας με τη βιομηχανία. Των στρατοπέδων

με αποθηκευτικούς χώρους και συνεργεία. Του χονδρεμπορίου & των εγκαταστάσεων του ΟΣΕ.

Πρόσθετα χαρακτηριστικά της περιοχής αυτής είναι τα χαμηλά εισοδήματα και η απασχόληση κυρίως στο δευτερογενή τομέα.

Συνοδευτικά αναφέρουμε:

Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Κοινωνικού προγράμματος "POVERTY-3", προκύπτει ότι οι οικογένειες που έχουν άτομα με ειδικές ανάγκες αποτελούν το φτωχότερο τμήμα του πληθυσμού. Αποτελούν το 5% του πληθυσμού της περιοχής. Από αυτούς το 57% είναι άνδρες ενώ το 43% είναι γυναίκες.

Ωστόσο χαμηλό ποσοστό αναπήρων γεννήθηκε στην περιοχή (19%) ενώ 8% κατοικεί στους Δήμους αυτούς, λιγότερο από (5) πέντε χρόνια. Ακόμα το 4% των αναπήρων έχει έλθει από το εξωτερικό. Από αυτό μπορεί να συναχθεί ότι στρώματα επαναπατριζόμενων μεταναστών, εγκαθίστανται στην περιοχή και γενικότερα στη Δυτική Θεσ/νίκη.

Ελκύει η περιοχή αυτή άλλωστε, στρώματα χαμηλών εισοδημάτων και λειτουργεί ως αποδέκτης για την μόνιμη εγκατάστασή τους.

Τέλος είναι περίττο να αναφέρουμε ότι η κατάσταση του πολεοδομημένου περιβάλλοντος είναι απαράδεκτη για όλες τις κατηγορίες των πολιτών. Η κίνηση και η προσπελασιμότητα των δημοσίων χώρων είναι εξαιρετικά δυσχερές.

Τα στενά πεζοδρόμια, η έλλειψη ραμπών, οι κλειστές διαβάσεις των πεζών από παρκαρισμένα αυ/τα, η έλλειψη χώρων και εγκαταστάσεων αστικού εξοπλισμού αναγκάζει για την εξυπηρέτηση ΑΜΕΑ είναι η "εικόνα" του σήμερα, παρά τις αξιόλογες προσπάθειες των τελευταίων χρόνων, εκ μέρους των Δήμων για την κατασκευή έργων κοινωνικού εξοπλισμού, και αναδιαμόρφωσης του πολεοδομημένου

περιβάλλοντος.

3.- ΣΤΟΧΟΣ

Όπως είναι διαμορφωμένη η κατάσταση σήμερα, μόνο η Αυτοδιοίκηση μπορεί να αναλάβει πρωτοβουλίες για την βελτίωση του πολεοδομημένου περιβάλλοντος και την αυτονομη διακίνηση ΑΜΕΑ στη πόλη.

Απαιτείται ένα ολοκληρωμένο πλέγμα παρεμβάσεων γι' αυτό το σκοπό. Ένας μόνο τομέας είναι η βελτίωση των υποδομών. Ζητήματα που σχετίζονται με την επαγγελματική κατάρτιση των ΑΜΕΑ, την δημιουργία χώρων για εξειδικευμένη και υψηλή επαγγελματική κατάρτιση, ώστε να ενσωματωθούν στον παραγωγικό ιστό, είναι ανοιχτά.

Στόχος επομένως πρέπει να είναι η ισότιμη ένταξη των ΑΜΕΑ στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική δραστηριότητα. Στην κατεύθυνση αυτή οι Δήμοι και κυρίως οι Δήμοι Μένεμένης, Ευόσμου, Βλευθερίου-Κορδελιού (που συμμετέχουν σε διάφορα πιλοτικά προγράμματα) πρέπει να αναλάβουν σοβαρές πρωτοβουλίες. Η ίδρυση ειδικού γραφείου για ΑΜΕΑ πρέπει να είναι το πρώτο βήμα.

Τέλος υποστηρίζουμε ότι μόνο οι Δήμοι μπορούν ν' αντιμετωπίσουν το πρόβλημα αυτό, καθόσον ο Οργανισμός Ρυθμιστικού που πήρε μια αξιόλογη πρωτοβουλία, έχει αποδεκατιστεί από ειδικούς επιστήμονες και προσωπικό, που θα μπορούσε να συντονίσει τις δραστηριότητες αυτές της αυτοδιοίκησης, και εκ των πραγμάτων αδυνατεί να παίξει τον ρόλο του που απορρέει από το Ν.1561/85.

4.- ΤΟ ΘΕΜΑ

Εκείνο που πρέπει να αντιμετωπίσουμε είναι η υλοποίηση ενός ενιαίου δικτύου παρεμβάσεων, αναφορικά με την ανάπτυξη της

τεχνικής υποδομής για την αυτόνομη διακίνηση ΑΜΕΑ.

Σημειώνουμε ότι στα ΑΜΕΑ περιλαμβάνουμε τα άτομα της τρίτης ηλικίας, τις έγκυες και όσους οδηγούν αμαξίδια (αναπηρικά ή παιδικά), τα νοσηλευόμενα άτομα, τα προεφηβικά άτομα και τα άτομα που έχουν κάθε μορφής αναπηρία μόνιμη ή προσωρινή.

Επομένως η κατάρτιση των δομικών φραγμών και η βελτίωση του πολεοδομημένου περιβάλλοντος για την αυτόνομη διακίνηση των ΑΜΕΑ στους κοινόχρηστους χώρους και τα ειδικά κτίρια του Δήμου αποτελούν το αντικείμενο των προτάσεων και των προτεινόμενων παρεμβάσεων.

4.1.- ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ

Κεντρική ιδέα του σχεδιασμού είναι η δημιουργία ενός ενιαίου δικτύου επικοινωνίας των τριών (3) Δήμων μέσω ειδικών ρυθμίσεων που θα εξασφαλίσουν την άνετη και ασφαλή πρόσβαση των ΑΜΕΑ στους χώρους κοινωνικού εξοπλισμού, αναψυχής και τα δημόσια κτίρια. Μέσο για την υλοποίηση αυτής της ιδέας είναι ο σχεδιασμός -υλοποίηση των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στους τρεις (3) Δήμους και κατόπιν η συγκεκριμενοποίηση - υλοποίηση -κατασκευή των βασικών αξόνων σύνδεσης των Δήμων, ώστε να προκύψει ένα ανεξάρτητο σύστημα ουσιαστικής επικοινωνίας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Αποτέλεσμα αυτής της πρότασης, θα είναι η κίνηση -πρόσβαση των ΑΜΕΑ στις βιβλιοθήκες, στα αθλητικά κέντρα, στο ΚΑΠΗ, στα Δημαρχεία κλπ. των τριών (3) Δήμων. Είναι κάτι σημαντικό & σηματοδοτεί μια δραστηριότητα με κοινωνικές προεκτάσεις που ξεκινά ακριβώς από τις δυτικές συνοικίες.

4.2.- Η ΠΡΟΤΑΣΗ

Δεδομένα για την μελέτη αυτή είναι οι κατευθύνσεις του Ρυθμιστικού και των Γενικών Πολεοδομικών των Δήμων. Προσδιορίζουμε σε επίπεδο Δήμου τις χρήσεις για εγκαταστάσεις κοινωνικού εξοπλισμού, αναψυχής και εξυπηρέτησεων, ώστε προοπτικά να αντιμετωπίζονται τα προβλήματα σύνδεσης, προσπελασιμότητας και κίνησης προς τους χώρους αυτούς. (χάρτης 2)

Στο επίπεδο της πολεοδομικής οργάνωσης των Συνοικισμών του Δήμου (σχέδια 3α-3β) γίνεται ο καθορισμός των κτίνοχρηστων χώρων για κοινωνικό εξοπλισμό και αναψυχή.

Προσδιορίζουμε επακριβώς τους υφιστάμενους αλλά & τους προβλεπόμενους χώρους για εκπαίδευση, κοινωνική πρόνοια, πολιτισμό, αθλητισμό. Ετσι θα είναι δυνατή, μετά την πρώτη φάση κατασκευής των έργων για ΑΜΕΑ, η πρόβλεψη όλων των απαραίτητων έργων για την κίνηση των ΑΜΕΑ ταυτόχρονα με την μελέτη -κατασκευή των έργων κοινωνικού εξοπλισμού, αναψυχής κλπ.

Επίσης καθορίζεται το σύστημα κυκλοφορίας & ιεράρχησης του οδικού δικτύου. Καθορίζονται οι πεζόδρομοι, οι τοπικοί οδικοί άξονες, οι αρτηρίες.

Μέσω του προσδιορισμού των διαφόρων παραμέτρων που επενεργούν στο σύστημα της πολεοδομικής οργάνωσης συστηματοποιείται η περιοχή με τις κυρίως αστικές λειτουργίες (εμπορική δραστηριότητα κλπ) και γίνεται η σήμανση των κεντρικών δημοσίου ενδιαφέροντος. Ο σαφής καθορισμός αυτών και ακόμα η σχεδίαση των χώρων αθλητισμού και πρασίνου (χάρτες 4α-4β) καθιστούν την περιοχή μελέτης ευανάγνωστη και είναι εύκολο να προσδιορίσει κανείς το πλαίσιο των παρεμβάσεων για την προσπελασιμότητα των ΑΜΕΑ.

